

Kendelse

afsagt den 17. november 2020

Sag nr. 2020-80-0479

[Klager] ved [Moren]

mod

Berlingske

[Moren] har på vegne af sin datter [Klager] klaget til Pressenævnet over debatindlægget *"Mine medstuderende er dovne, sløve og mangler respekt"* bragt i den trykte udgave af Berlingske den 26. december 2019, fordi hun mener, at god presseskik er tilsidesat. Klagen vedrører også Berlingskes afvisning af to kommentarer til debatindlægget *"Mine medstuderende er dovne, sløve og mangler respekt"* samt Berlingske redigering af og kommentar til [Moren]s debatindlæg *"Berlingske har behandlet min datter uanstændigt"* bragt den 11. marts 2020.

[Moren] har på vegne af sin datter blandt andet klaget over, at Berlingske har bragt et debatindlæg med skadelige og krænkende oplysninger om hendes datter uden tilstrækkelig anonymisering, ligesom der er klaget over manglende forelæggelse og utilstrækkelig berigtigelse. Dertil er der klaget over Berlingskes redigering, og der er anmodet om genmæle.

1 Sagsfremstilling

Berlingske bragte i december 2019, januar 2020 og februar 2020 flere debatindlæg som led i en general samfundsdebat om, hvorvidt kravene til eleverne på ungdomsuddannelserne er for lave eller for høje.

Som en del af debatten bragte Berlingske den 26. december 2019 [Debattøren]s debatindlæg *"Mine medstuderende er dovne, sløve og mangler respekt"* på side 35 i den trykte udgave af Berlingske. Af det oprindelige debatindlæg fremgik følgende:

"Det følgende er ikke højreorienteret klynk. Tværtimod er det en fortælling om, at vores uddannelsessystem er kørt af sporet - langt af sporet.

Jeg er træt af sløve og ugidelige medstuderende, der sænker og ødelægger undervisningsniveauet så drastisk for os studerende, som går i skole for at lære. Fjern nu de luddovne elever, og giv plads til os, der går i gymnasiet for at dygtiggøre os.

Jeg er udmærket klar over, at der i en klasse altid vil være niveauforskelle. Det skal der være plads til og respekt for. Jeg klandrer ikke elever, der fagligt har det svært. Den gruppe, jeg henvender mig til, er de elever, der forstyrrer undervisningen, kommer for sent, ikke deltager i gruppearbejde, samt de der gør deres egen ugidelighed til deres medstuderendes problem.

Savner højere krav [Denne overskrift fremgår ikke længere i den online udgave af debatindlægget på berlingske.dk, *Pressenævnet*]

Mit andet år på [Handelsgymnasiet] lakker snart mod enden. Uengagerede elever er et åg for mig og de af mine medstuderende, der ønsker at lære og ikke kun ønsker et afgangsbrev. Jeg er forbitret over, at gymnasierne ikke stiller højere krav til eleverne.

For nylig havde vi i min klasse et tværfagligt forløb i grupper. Da jeg konfronterer min lærer med, at vi i min gruppe har en elev, der ikke laver noget, retfærdiggøres hendes handling ved, at læreren pointerer, at vores gruppe er bedre tjent, hvis situationen forbliver sådan. Hvorefter jeg fortæller ham, at hendes ugidelighed over for gruppearbejdet ender med at være vores problem, da vi har fået svækket gruppens arbejdskraft med 25 pct. Det var han uenig i. [Det i kursiv fremhævede afsnit blev rettet af Berlingske den 10. januar 2020, se nedenfor. *Pressenævnet*]

Gymnasierne og lærerne skal fæstne lid til, at eleverne godt kan. De skal turde stille krav til os, for det er altså ikke for meget at forlange af os, at vi laver noget. Problemet har rod i en mentalitet om, at gymnasiet er for alle. Men det er gymnasiet ikke. Jeg er overbevist om, at nogle unge ganske enkelt er bedre tjent med en anden uddannelse, og det bør gymnasiet, lærerne, politikerne og eleverne åbne øjnene for.

Spilder min tid [Denne overskrift fremgår ikke længere i den online udgave af debatindlægget på berlingske.dk, *Pressenævnet*]

Måske er jeg blot en egoistisk pige, der bør koncentrere mig om mit eget, men det irriterer mig, at der skal bruges så mange ekstra ressourcer på elever, der ikke gider. Jeg spilder min tid, og det fører en slap moral med sig, som ikke giver os elever lyst til at yde 100 pct., når vi kan komme igennem med mindre. Det er desværre blevet mentaliteten i gymnasiet, og det forstår jeg godt, når der ikke stilles større krav, end at vi skal møde ind, når klokken ringer.

Jeg er træt af den måde, vores gymnasiesystem fungerer på. Jeg har fået nok af medstuderende, der stjæler læringstid fra os, der gerne vil, og jeg har fået nok af politikere og skoler, der ikke gør noget ved problemet.”

Pressenævnet har fra [Moren] modtaget oplysninger om korrespondancen med Berlingske efter offentliggørelsen af debatindlægget. Det fremgår heraf, at [Moren] den 7. januar 2020 via SMS rettede henvendelse til Berlingskes indlandsredaktør [Indlandsredaktøren] og gjorde opmærksom på, at der var et problem i forhold til det bragte debatindlæg. [Indlandsredaktøren] henviste samme dag som følge af udlandsophold [Moren] til i stedet at rette henvendelse til journalist [Journalist 1]. [Moren] rettede herefter den 9. januar 2020 telefonisk henvendelse til [Journalist 1], som meddelte, at hun ikke kunne hjælpe, men ville sende kontaktinformationer på debatredeaktøren. Efter samme dag at have modtaget et telefonnummer til de-

batredaktør [Debatredaktøren] kontaktede [Moren] om formiddagen den 10. januar 2020 telefonisk [Debatredaktøren] og gjorde opmærksom på, at hun fandt omtalen krænkende for sin datter.

Herefter rettede Berlingske debatindlægget om aftenen den 10. januar 2020 på hjemmesiden berlingske.dk. I starten af debatindlægget fremgik følgende kommentar:

”Rettelse: Denne kommentar blev rettet 10. januar 2020 for at sikre, at en elev, der kritiseres for ringe indsats i et gruppearbejde, ikke kan identificeres.”

Følgende afsnit blev rettet: [Rettelserne er fremhævet med kursiv, *Pressenævnet*]

”På et tidspunkt havde vi i min klasse et *grupperarbejde*. Da jeg konfronterer min lærer med, at vi i min gruppe *havde* en elev, der ikke lavede noget, *pointerede læreren*, at vores gruppe *var* bedre tjent, hvis situationen *forblev* sådan. Hvorefter jeg *fortalte* ham, at *den pågældende elevs* ugidelighed over for gruppearbejdet *endte* med at være vores problem, da vi *havde* fået svækket gruppens arbejdskraft med 25 pct. Det var han uenig i.”

Den 10. februar 2020 bragte Berlingske som en del af debatten cand.psych.aut. [Person A]s debatindlæg ”*Sådan skaber du en doven og forkælet teenager*” på hjemmesiden berlingske.dk under betegnelsen ”KOMMENTAR”. Af underrubrikken fremgår:

”Advarsel: Hvis man er en krænkelsesparat forælder, som følger sig stødt ved blot at læse rubrikken, vil jeg anbefale, at man undlader resten af dette indspark.

Af selve debatindlægget fremgår følgende:

”Mit formål er ikke at træde nogen over tæerne, men at advare mod en forældretilgang som kan få efterspørgslen på os psykologer til at stige, og den er i forvejen stigende.

Medierne har de seneste uger leveret et par klasseeksempler på det fænomen, vi bedst kender som curlingforældre.

Som da man forleden kunne man læse om *en forælder, der havde valgt at klage* til [Handelsgymnasiet], fordi en anden elev havde valgt at skrive en klumme om dovne elever. Den pågældende forælder havde følt sig truffet på vegne af eget barn, set sig nødsaget til at tage sagen i egen hånd og dermed indirekte bekræfte klummeskribentens kritik af de elever, som lader andre løse problemerne for sig.

[...]

Ingen teenager dør af at føle sig truffet over en klumme i avisen, eller ikke at få et par Chanel-øreringe.«

Til trods for, at eksemplerne er vidt forskellige, illustrerer de begge det samme problem: Når forældre drukner deres børns selvstændighed med unødvendig hjælpssomhed, frarøver de dem muligheden for at udvikle en sund ansvarsfølelse, evne til at overkomme problemer og realistisk justering af forventninger.

Mange fejltagelser opstår på baggrund af velmenende intentioner. Det er i høj grad også gældende hvad angår opdragelse. Jeg har aldrig mødt en forælder, som bevidst har ønsket at fremelske dovenskab, ansvarsløshed eller håbløshed hos deres børn, men det er nu engang en naturlig konsekvens af opvækst uden skyggen af personligt ansvar.

Hvis børn vokser op uden at lære, at det kræver en indsats at opnå noget, vil de blive voksne med en forskruet forestilling om livet. De vil have tårnhøje forventninger til sig selv, men uden evnerne til selv at indfri disse forventninger er der stor risiko for, at forventningerne bliver afløst af frustration og skuffelse.

Ingen teenager dør af at føle sig truffet over en klumme i avisen, eller ikke at få et par Chanel-ører. Til gengæld ville deres selvrespekt og rygrad vokse med et par centimeter, hvis de selv havde skrevet et modsvar i avisen eller købt ørerne for egne penge.

Det er aldrig for sent at klippe navlesnoren, omend den kan have vokset sig stor og stærk med årene.”

[Moren] (forkortet som [Moren]) og Berlingskes chefredaktør (forkortet som [Chefredaktøren]) talte i telefon sammen den 17. februar 2020. [Moren] har fremsendt følgende uddrag af Berlingskes ([Chefredaktøren]) udtalelser under samtalen:

[...]

[Chefredaktøren]: ”det jeg bare siger er, at måske er det på sin plads, at jeres side af historien bliver fortalt, det synes jeg i hvert fald, og at vi i avisen er parat til at gøre det...”

[...]

[Chefredaktøren]: ”og det her kan blive under de betingelser som vi, jeg tror vi snakke kort om forleden dag også, altså hvis I har behov for en anonymitet, så vil vi gerne gøre det, for vi har ikke noget behov for, at du eller din datters navn bliver publiceret i den forbindelse.”

[Chefredaktøren]: ”det jeg siger er, at hvis vi skulle tage en snak med jer, så kan vi godt tilbyde jer med fuldt navn, for det vil bare forstærke det, at det bliver i offentlighed. Og din datter vil kunne forbindes med denne her diskussion også ved at Google det. Det andet jeg siger er, at vi har jo tilbudt, at I kan få artiklen at se, det ville I også kunne, og hvis I føler noget ubehag, eller hvis din datter fortryder bagefter, og det kan jo godt forekomme, da hun jo ikke er nogen professionel kilde, det er et andet form for hensyn man kan tage, så er det også i orden.”

[...]

[Moren]: I har tilbudt os noget, hvor I har redaktionel frihed, og det vi får det er, at min datter kan udstilles med navn, fuldt ud med ansigt, helst "nøgen" og helst med et reb i hånden, så synes I, at det kunne være "sjovt", men det er nok også nogle andre medier, der synes.

[Chefredaktøren]: ”Det er jo ikke det, jeg siger til dig.”

[...]

[Chefredaktøren]: ”tværtimod, der er jo også den mulighed, at I skriver et indlæg til os, det er vi sådan set også klar til. Problemet er bare, at der er det lidt sværere at gøre det, at være anonym.”

[...]

[Chefredaktøren]: ”det vi kan tilbyde, det er, at I får lov til at fortælle jeres side af historien på den ene måde eller på den anden måde hos os. Hvad kan det gøre...

[...]”

Den 19. februar 2020 sendte Berlingske en mail til [Moren] med et udkast til en artikel baseret på et interview foretaget af Berlingske. Både [Moren] og [Klager] var til stede under interviewet. Af Berlingskes mail fremgik følgende:

”Kære [Moren] og [Klager]

Som lovet kommer hele teksten her. Jeg tænker, det er bedst, hvis I kigger på den og summer til i morgen om, hvad I tænker om det hele. Så tager vi den derfra.

Vi vil gerne bringe artiklen fredag - online og på print.

Som aftalt kan I rette faktuelle fejl, men Berlingske forbeholder sig redigeringsretten.

Jeg har markeret de steder, hvor [Debattøren] og skolen skal kunne svare på kritikken. Det er sket efter aftale med [Chefredaktøren], [Indlandsredaktøren] og [Debattøren].

Jeg har også markeret de tre steder, som jeg *har* talt med [Debattøren] om i dag. Det gælder 1) den konkrete passage i det oprindelige indlæg, hvor det var muligt at genkende [Klager], hvis man var en del af det nære miljø. 2) Hvordan hun vil betegne deres forhold inden alt dette. 3) Hvad hun helt præcist sagde den dag på skolen.

Andet har vi ikke talt om.

Når jeg har talt med dig og [Klager] i morgen, og I har godkendt alt, så tager jeg kontakt til skolen og [Debattøren].

Kh [Journalist 2]”

[Moren] sendte den 20. februar 2020 en mail til Berlingske med sine kommentarer til Berlingskes artikeludkast. Af mailen fremgik blandt andet følgende:

”Det fremsendte udkast til en artikel (som chefredaktør [Chefredaktøren] skulle have godkendt indholdet af) er desværre ikke, hvad Berlingske Chefredaktør [Chefredaktøren] aftalte med mig mandag d. 17. februar 2020 angående rammerne og forudsætningerne for at give et interview med min datter til Berlingske, hvor hendes oplevelse af forløbet ville blive beskrevet, således at det generelle opfattelse kunne justeres/ændres. Der er beklageligvis i stedet for tale om et reportage-indlæg, hvor Berlingske [Journalist 2] anvender hovedparten af artiklen på at tolke og kommentere på interviewsamtalen for reelt at forsvare hendes tidligere vinkling af forløbet, og ikke på at lade min datter fortælle om sine oplevelser. Dette prægede også spørgsmålene og betød, at der konstant blev spurgt ind til potentielle konfliktpunkter fra

[Journalist 2]'s side. Endvidere planlægges det fra Berlingske side, at både [Debattøren] og [Handelsgymnasiet], i forhold til de få udklippede citater fra samtalen, skal kommentere på min datters og mine udtalelser, hvilket vi heller ikke er tilbuddt at måtte tage til genmæle overfor bagefter.

Her er en række yderligere eksempler på, hvorfor vi finder, at teksten er unfair, faktisk ukorrekt og urimelig i form og indhold:

[Herefter var oplistet omkring 20 steder i artiklen, hvor [Moren] ønskede teksten ændret, *Pressenævnet*]

[...]

Jeg hører endvidere gerne, hvilke af de anvendte citater, Berlingske mener er givet til baggrund, og hvilke ikke skulle være til baggrund, da der ingen dialog har været herom med [Journalist 2] om dette. Optagelse fra samtalen bedes fremsendt, således at vi også kan gennemgå dette, hvis yderligere jf. ovenfor skal diskuteres.

De anførte kommentarer i denne mail er derfor alene til baggrund og til brug for en mulig enighed om, hvorledes en artikel om det aftalte et interview kunne være, og ud fra overholdelse af disse rammer modtage vores godkendelse.

Hvis Berlingske måtte ønske at imødekomme ovenstående ændringer i rimeligt omfang, således at formålet med hele interviewet opfyldes, vil jeg naturligvis genoverveje en godkendelse af artiklen.

Skulle ovenstående mod forventning ikke blive imødekommet fra Berlingskes side meddeles hermed, at jeg så tvinges til at trække alle citater tilbage både fra min datter [Klager] og mig, da de er fremkommet på svigagtig grundlag i strid med chefredaktør [Chefredaktøren]'s udsagn. Jeg kan oplyse, at jeg gerne om nødvendigt kan sørge for nogen, der specifikt kan bevidne den indgåede aftale.

[...]

Berlingskes Chefredaktør [Chefredaktøren] tilbød, - hvis der ikke blev enighed om en artikel - at jeg kunne skrive et debatindlæg, som Berlingske så ville trykke. Dette tilbud, skulle der ikke opnås enighed om artiklen, tager jeg i så fald gerne imod.

Med venlig hilsen

[Moren]"

Berlingske svarede samme dag følgende til [Moren]:

"Kære [Moren]

På baggrund af det seneste døgn forløb og til syvende og sidst din mail her må vi fra Berlingskes side afslutte processen i forhold til interviewet og konstatere, at det ikke er muligt at komme videre ad den vej. Jeg forstår til fulde dit behov for at værne om og beskytte din datter i en sårbar situation. Men det er ikke muligt for os at arbejde videre med interviewet på vilkår, hvor du kræver mere end 20 ændringer af den fremsendte tekst. Vi har hele tiden fastholdt, at vi har redigeringsretten til teksten, og det princip kan vi ikke fravige.

Jeg har i øvrigt ikke, i modsætning til hvad du skriver her, lovet dig noget specifikt om interviewets form eller indhold. Jeg må dertil tilføje, at jeg er nødt til at gribe ind også af hensyn til vores journalist, [Journalist 2], der er gået ind i denne opgave kun med det sigte gerne at ville formidle andre sider af denne historie end der hidtil er

kommet frem, men hvis motiver du desværre over flere omgange, men især i den seneste mail, beklikker på en måde, jeg ikke finder i orden. Der er intet i forløbet og jeres kommunikation, der leder mig til at betvivle, at [Journalist 2] på nogen måde har handlet ukorrekt eller uetisk i de seneste dages og ugers dialog med jer.

Derfor konklusionen: Der bliver ikke noget interview med din datter og dig i Berlingske. Desværre. Det er meget beklageligt.

Jeg står naturligvis ved det, vi vendte i vores samtale forleden om muligheden for et debatindlæg. Her er rammerne imidlertid nogle andre. Vi kan tilbyde et indlæg på 2565 anslag, inklusive mellemrum, svarende til omfanget af det oprindelige indlæg fra [Debattøren]. Det vil også være sådan, at det indlæg, vi kan tilbyde jer at bringe, alene må fokusere på, hvordan I føler jer behandlet af Berlingske. Vi kan med andre ord ikke bringe et indlæg fra jer, der indeholder kritik af eller angreb på [Debattøren] eller skolen eller anden tredjepart. Det måtte i givet fald ske i en journalistisk bearbejdet form (interviewet), hvor vi i samme artikel kunne forelægge kritikken. Vi kan tilbyde, at du skriver indlægget under f.eks. signaturen [Moren], hvor vi vil tilføje, at dit fulde navn er redaktionen bekendt. Den løsning vil sikre, at vi ikke som medie medvirker til, at du og din datters navn kan googles og dermed i fremtiden forbindes med denne sag.

Endnu engang: Berlingske beklager over for dig og ikke mindst din datter, at det oprindelige debatindlæg blev bragt i den form, det havde. Det skulle ikke være sket.

Rettelsen i indlægget er nu tilføjet denne beklagelse. Jeg afventer dit svar på tilbudet om et debatindlæg.

De bedste hilsner

[Chefredaktøren]”

[Moren] sendte den 5. marts 2020 debatindlægget *”Berlingske har behandlet min datter uanstændigt”* til Berlingske. Den 11. marts 2020 bragte Berlingske [Moren]s debatindlæg. Indlægget blev efter aftale mellem parterne bragt under navnet [Moren], og Berlingske skrev indledningsvist til debatindlægget:

”En gymnasieelevs mor kritiserer Berlingske for et debatindlæg, som blev bragt i avisen 26. december. Læs chefredaktørens svar i bunden af indlægget.”

Af [Moren]s debatindlæg fremgik følgende:

Berlingske har de seneste ti uger medvirket til at sprede forkerte og nedsættende beskyldninger mod en uskyldig mindreårig – min datter. Det er skammeligt og dybt urimeligt. Berlingske har erkendt fejl, men reelt intet gjort for at rette op på dem. Sagen starter med, at Berlingske ukritisk tager en gymnasieelevs udsagn som fakta, og nægter min 17-årige datter at blive hørt, før debatten er overstået. Berlingske medvirker til mobningen af min datter.

Min datter skal iflg. en [Partiet]-ungdomspolitikere smides ud af gymnasiet. Artiklen herom 26. december trykkes uden at være forlagt min datter forud for offentliggørelsen, selvom hun kan identificeres, og den indeholder faktuelle fejl.

Læs Berlingskes svar på kritikken her. [Teksten i kursiv var fremhævet med blå skrift og udgjorde et link til Berlingskes svar, *Pressenævnet*]

Berlingske korrigerer 10. januar, men først efter at Berlingske gøres opmærksom på konsekvenserne af krænkelserne. Ingen beklagelse. Ingen mulighed for et genmæle, fordi debatten »jo« alligevel skulle lukkes ned. Dermed afskæres min datter fra i en rimelig tidsmæssig sammenhæng at forsvare sig.

Berlingske vælger – sammen med BT – alligevel at bringe flere artikler. Min datter udnævnes ufrivilligt på gymnasiet og landsdækkende som eksponent for dem, der ikke menes at høre til i gymnasiet. Mange udtaler sig i aviser, lokalaviser, radio, Facebook samt Twitter. Shitstormen rammer min datter på alle medier, også fra eleverne på gymnasiet.

Chefredaktøren lægger sig omsider i Radio4-programmet Mediemøllen 14. februar »fladt ned«, erkender, men forstår ikke problemet i efterfølgende gentagelser af usande påstande. Det er rimeligt at lade min datter komme til orde, »så hendes side af sagen blev fortalt,« lover han.

Løftet om at gøre »skaden« god igen med et interview kunne alligevel ikke holdes. Dvs. Berlingske ville i en reportage blande min datters oplevelser med kritiske modkommentarer fra dem, som var blevet trykt uimodsagt, iblandet reporterens egne subjektive vurderinger og yderligere uden mulighed for replik.

Allerede etablerede opfattelser er svære at ændre. Mange artikler var skrevet i en ukorrekt ramme. Tilliden til, at Berlingske ville fremstille min datter gunstigt, var på det grundlag meget svær at etablere.

Berlingske opdager først ikke, at man trykker et indlæg med krænkelser. Da Berlingske bliver gjort opmærksom på det, ophører det ikke. Man mangler anstændighed til i det mindste at lade en kendt krænket part komme til orde. Berlingskes løfte var bare tom »snak«.

Dermed står en mindreårig alene over for Berlingske Medias magt.

Pinligt. Uansvarligt.

Et debatindlæg kunne alternativt indsendes, oplyste chefredaktøren – med Berlingskes frie adgang til redaktionel tilpasning.

Mit debatindlæg skulle dog – modsat alle andre debattørers angreb og krænkelser af min datter – begrænses til kun at måtte omhandle Berlingske. Det er ytringsfrihed, når Berlingske forvalter den. Kun i DR P1 Shitstorm 15. februar blev min datter anstændigvis hørt uredigeret.

Vurder selv, om Berlingskes troværdighed rækker til dit fortsatte abonnement.”

I forlængelse af [Moren]s debatindlæg skrev Berlingske følgende:

”Herunder svar fra Berlingskes chefredaktør, [Chefredaktøren]:

Berlingske bragte 26. december et indlæg, som problematiserer elevernes motivation for at gå i gymnasiet. En elev skrev her om sine medstuderende i flertal og nævnte også et eksempel med et gruppearbejde, hvor en unavngiven elev »ikke lavede noget«. Læserbrevet indeholdt dog ingen opfordring til at smide nogen ud af gymnasiet. Det blev ikke forelagt den nævnte elev, da vedkommende netop ikke var navngivet.

Da Berlingske 10. januar blev gjort opmærksom på, at en elev på det pågældende gymnasium følte sig genkendt, rettede vi straks i læserbrevet for at fjerne detaljer, der kunne bidrage til en identificering: elevens køn, opgavens karakter og tidspunktet for gruppearbejdet. På det tidspunkt gjorde elevens mor det klart for vores debatredaktion, at hun ikke ønskede at skrive et modsvar, da hun ikke ville have, at hendes datter skulle kunne genkendes yderligere. Det hensyn har vejet tungt for os. Berlingske kan her kun gentage beklagelsen af, at indlægget blev publiceret i sin oprindelige form. Vi havde sikret os, at ingen var nævnt ved navn, men de oprindelige formuleringer var så konkrete, at der opstod risiko for, at nogen på det pågældende gymnasium kunne identificere, hvem der var omtalt. Vi har siden været optaget af at undgå, at den pågældende elevs identitet på nogen måde kan blive gjort kendt for en større offentlighed og eksempelvis gjort søgbar på internettet.

Det er også af hensyn til denne anonymisering, at vi i dag ikke bringer debatindlægget fra elevens mor under fuldt navn.

Når Berlingske har publiceret flere artikler omhandlende sagen, men stadig uden at identificere den elev, der blev nævnt i det oprindelige debatindlæg, skyldes det, at der fremkom nye oplysninger i sagen. Herunder at [Handelsgymnasiet] valgte at give [Debattøren] en advarsel. Dette afstedkom samtidig ny debat om sagen, både i Berlingske og i en række andre medier.

Berlingske tilbød eleven og hendes mor et interview, hvor de kunne fortælle deres side af sagen. Det skete allerede, inden jeg i Radio4 beklagede sagen og gav udtryk for, at det ville være rimeligt at lade eleven komme til orde.

Da eleven og moderen under interviewet fremkom med en række kritiske påstande om [Debattøren] og [Handelsgymnasiet], måtte vi forelægge denne kritik for de angrebne parter, som vi efter de presseetiske regler er forpligtet til.

Berlingske er uenig i, at journalisten fremkom med egne subjektive vurderinger af sagen. Berlingske havde aftalt med eleven og moderen, at de ville få mulighed for at læse hele artiklen med henblik på at rette faktuelle fejl eller misforståelser, men avisen fastholdt redigeringsretten.

Moderen vendte imidlertid tilbage med så mange detaljerede rettelser og krav om substantielle ændringer af artiklens indhold, at Berlingske vurderede det umuligt at imødekomme dem.

Som et alternativ fik moderen til eleven tilbudt at skrive et debatindlæg af samme længde som [Debattøren]s oprindelige debatindlæg.”

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

Debatindlægget af 26. december 2019 og forelæggelse

[Moren] har anført, at Berlingske ikke burde have bragt debatindlægget af 26. december 2019 med krænkende oplysninger om hendes datter. Hun har vedlagt en liste over de krænkende begreber, der anvendes om hendes datter i debatindlægget. Af listen fremgår blandt andet ord som ”doven, luddoven, irriterende, forstyrrende, ikke pligttopfyldende, sløv” m.fl.

Berlingske burde, ifølge [Moren], have fjernet de personidentificerbare oplysninger forud for offentliggørelsen og derved undgå kränkelsen med følgende uberettiget mobning af hendes datter.

[Moren] har også anført, at Berlingske kunne have spurgt ind til, hvem der blev krænket i indlægget og derefter efterprøve sandhedsværdien af de krænkende udsagn. Han har i den anledning anført, at de krænkende udsagn om hendes datter ikke er sande, og har understreget, at det ikke var nødvendigt for debatindlæggets formelle formål at identificere hendes datter som en, der ikke burde gå på landets gymnasier.

Hun har anført, at hendes datter på grund af debatindlægget bragt den 26. december 2019 modtog en voldsom shitstorm fra andre studerende på gymnasiet og var i en meget udsat situation. Denne situation blev forlænget af Berlingskes fortsatte fokus på emnet om, hvilke elever der bør gå på landets gymnasier.

[Moren] har videre anført, at Berlingske på intet tidspunkt forelagde hende eller hendes datter de krænkende oplysninger. Hun har understreget, at den kontakt, der har været, skyldes hendes henvendelser til Berlingske.

[Moren] har yderligere henvist til, at [Debattøren] efterfølgende i februar 2020 fik en skriftlig advarsel fra gymnasiets ledelse, da hendes debatindlæg kunne betragtes som mobning. Hun i den forbindelse vedlagt breve af 5. og 17. februar 2020 fra [Handelsgymnasiet] til elevernes forældre samt Børne- og Undervisningsministeriets afgørelse af 4. september 2020, der opretholder [Handelsgymnasiet]s ([Handelsgymnasiet]) afgørelse om at tildele [Debattøren] en skriftlig advarsel.

-Berlingskes berigtigelse

[Moren] har anført, at Berlingske ikke har forsøgt at begrænse skadevirkningen for hendes datter. Heller ikke i forbindelse med, at hun efter flere forsøg i dagene mellem den 7. og 10. januar 2020 fik kontakt til Berlingske den 10. januar 2020, hvor hun gjorde Berlingske bekendt med, at hendes datter kunne identificeres i [Debattøren]s debatindlæg, og at datteren er ordblind og har ADHD. [Moren] har vedlagt en oversigt over sine opkald til Berlingske, hvoraf det fremgår, at hun af to omgange blev henvist videre, og at det først lykkedes at komme i kontakt med debatredaktøren den 10. januar 2020.

Hun har i den anledning anført, at Berlingskes redaktionelle ændringer den 10. januar 2020 skete for sent og var utilstrækkelige, da hendes datter fortsat var identificerbar for dem, der kendte hende.

Hun har i den forbindelse anført, at Berlingske intet gjorde for at korrigere den fejlagtige og skadelig fordømmelse af hendes datter i andre medier, som efterfølgende tog udgangspunkt i debatindlægget. Betegnelsen ”dum og doven” blev konstant anvendt, og med det oprindelige debatindlæg som reference var omtalen direkte og indirekte af hendes datter overvældende i

lange perioder i januar og februar 2020. En søgning på de skrevne medier giver, ifølge [Moren], cirka 80 omtaler, og det var, ifølge hende, først efter pres i radioudsendelsen ”Mediemøllen” den 14. februar 2020, at Berlingske beklagede situationen over for hende og hendes datter. Hun har i den anledning anført, at en skriftlig beklagelse først skete den 11. marts 2020.

Endelig har hun påpeget, at Berlingske har afvist at henstille til debattøren [Debattøren], at hun bør fjerne den oprindelige version af debatindlægget fra sin Facebook-side.

Redigeringsret

[Moren] finder, at Berlingske ikke har efterlevet chefredaktørens løfte i radioudsendelsen ”Mediemøllen” bragt den 14. februar 2020 kl. 12.10 på radio4.dk om, at hendes datter kunne komme til orde, efter Berlingskes erkendte fejl i debatindlægget bragt den 26. december 2019.

[Moren] har også henvist til en telefonsamtale mellem hende og Berlingskes chefredaktør den 17. februar 2020, hvor Berlingske lovede en rimelig og fair behandling. Hun har som bilag til klagen vedlagt afskrift af uddrag fra telefonsamtalen den 17. februar 2020 kl. 14.20 mellem Berlingskes chefredaktør og hende selv.

Hun mener, at interviewet viste sig at være en reportage og ikke en loyal gengivelse af hendes datters oplevelse af forløbet, og at det udkast til artikel, som de fik fremsendt, ikke var korrekt i sammenhængen. Som bilag til klagen er vedlagt mailkorrespondance mellem [Moren] og Berlingske angående det interview [Moren] og hendes datter deltog i.

[Moren] har i den anledning anført, at Berlingske uden forudgående orientering og tilladelse forelagde dele af interviewet, der reelt var givet til baggrund, for hendes datters gymnasiums ledelse og debattøren [Debattøren]. [Moren] har i den forbindelse anført, at de fortsat ikke er bekendt med, hvad Berlingske har citeret dem for over for andre, hvilket er i strid med deres aftale. Berlingske har herved ikke givet hendes datter den fornødne kildebeskyttelse. Derudover optog Berlingske interviewet uden at få hendes tilladelse. Berlingske spurgte, ifølge [Moren], alene hendes mindreårig datter om de måtte optage interviewet. Endelig har [Moren] anført, at Berlingske ikke reagerede på hendes anmodning i mail af 20. februar 2020 om at få en kopi af lydfilen til interviewet. Hun har fastholdt sin anmodning om aktindsigt i lydfilen til Berlingskes interview.

I forhold til [Moren]s debatindlæg ”Berlingske har behandlet min datter uanstændigt” bragt den 11. marts 2020 har hun anført, at Berlingske betingede offentliggørelse af hendes debatindlæg med store begrænsninger af hendes ytringsfrihed uden at oplyse læserne herom, og uden at Berlingskes egen ytringsfrihed blev begrænset på tilsvarende vis.

Hun har i den forbindelse henvist til, at Berlingske begrænsede hendes mulighed for et debatindlæg til alene at måtte vedrøre Berlingske (dvs. ingen andre parter i forløbet), det skulle være en ”kort kommentar” samt måtte ikke være en korrektion af de ukorrekte og krænkende

påstande, som var fremkommet om hendes datter. Hun har vedlagt mailkorrespondance mellem Berlingske og hende for februar og marts 2020.

Hun har endvidere henvist til, at det for læserne må forekomme som om, der er tale om et ”ikke-problem”, fordi hun grundet Berlingskes begrænsninger af hendes ytringsfrihed ikke måtte være konkret, og hendes datters oplevelse af forløbet ikke måtte fremgå. Dermed kunne Berlingske medvirke til mobning af hendes datter og trykke et uimodsagt forsvar.

[Moren] mener, at Berlingske ikke har overholdt deres aftaler og ikke reelt har ønsket at lade hendes datter komme til orde og dermed vise hensyn til den skade, som Berlingske aktivt har medvirket til. Berlingske har heller ikke beklaget den manglende efterfølgende inddragelse af hendes datter i debatten.

Hun har afslutningsvist blandt andet anført, at Berlingskes håndtering af sagen har medført, at [Debattøren] i mange andre medier er blevet fremhævet som en forkæmper for ytringsfriheden, selv om det reelle forløb er, at hun har mobbet en klassekammerat i en sådan grad og omfang, at hendes datter har måtte gå ud af 2.g på grund af langvarig sygdom. Han har i den forbindelse henvist til, at [Debattøren] på hendes Facebook profil blandt andet skriver, at hun fik én af de dumme smidt ud.

[Person B] og [Person C]s kommentarer

[Moren] har henvist til, at hun telefonisk den 10. januar 2020 aftalte med Berlingske, at hun som alternativ til genmæle kunne indsende debatindlæg skrevet af andre som modsvar til debatindlægget af 26. december 2019 af hensyn til, at hendes datters genkendelighed.

[Moren] har medsendt afskrift for efterfølgende SMS-korrespondance, hvoraf det fremgår, at Berlingske den 10. januar 2020 gjorde opmærksom på deres rettelser i debatindlægget af 26. december 2019 og henviste til et modindlæg bragt den 29. december 2019 samt oplyste, at der var flere indlæg på vej, og at de ville nøjes med disse indtil nu.

[Moren] har videre anført, at Berlingske derefter afviste at bringe de to alternative ”genmæler”, som henholdsvis adjunkt [Person B] og [Person C] indsendte til Berlingske den 13. januar 2020.

Hun har yderligere anført, at Berlingskes manglende ønske om at give hendes datter mulighed for at komme til orde blev retfærdiggjort med ”hensynet” til, at hun ikke skulle genkendes.

[Moren] finder Berlingskes dækning af sagen for ensidig, og hun har medsendt en tidlinje, hvoraf hun har henvist til følgende overskrifter fra Berlingskes omtale: ”Tale med medstuderende” (kommentar af 29. december 2019), ”Opråb fra eksperter: Aldrig har gymnasieelever været så umotiverede, som de er i dag” (artikel af 11. januar 2020), ”Gymnasieelever langer ud efter ”ugidelige” klassekammerater” (artikel af 12. januar 2020), ”Forsker: Karakterræs gør gymnasieelever umotiverede” (artikel af 15. januar 2020), ”Gymnasiet kan kun

forbedres gennem et lavere optag” (artikel af 16. januar 2020), *”Når 12-tallerne gør ondt”* (indlæg af 18. januar 2020), *”Gymnasie skrev kritisk indlæg om sine medstuderende i Berlingske. Nu anklager skolen hende for mobning”* og *”Gymnasieelev kritiserer medstuderende: Nu trues hun til tavshed”* (artikler af 4. februar 2020) og *”Truet til tavshed”* (artikel af 5. februar 2020).

Debatindlægget ”Sådan skaber du en doven og forkælet teenager” bragt den 10. februar 2020

[Moren] betragter indlægget som en krænkende fjerndiagnosticering af hendes datter, uden at Berlingske forelagde disse ubegrundede, ukorrekte og udokumenterede beskyldninger mod hendes datter.

[Moren] har medsendt en tidslinje over forløbet forud for og efter [Debattøren]s debatindlæg den 26. december 2019. Det fremgår heraf, at hun den 10. januar 2020 indgav en klage over mobning til [Handelsgymnasiet].

Genmæle

[Moren] har anført, at Berlingske har overtrådt god presseskik ved ikke lade hendes datter komme til genmæle i forhold til [Debattøren]s debatindlæg af 26. december 2019, [Person A]s debatindlæg af 10. februar 2020 og Berlingske kommentar af 11. marts 2010.

Hun har i den forbindelse anført, at Berlingske ikke tilbød hendes datter et genmæle af ”hensynet” til, at hendes datter ikke skulle genkendes. Hun har vedlagt en oversigt over hendes SMS-korrespondance med Berlingske i januar 2020, hvori hun også gengiver sin telefonsamtale den 10. januar 2020 med Berlingskes debatredaktør således:

”[Moren] [[Moren], *Pressenævnet*] ringer til [Debatredaktøren] [Berlingskes debatredaktør, *Pressenævnet*] og forklarer igen (nu 3 gang) hvorfor der er sket krænkelser af min datter pr. telefon fredag den 10. januar 2020 om formiddagen. [Moren] ønsker at de ukorrekte beskyldninger fjernes og korrigeres via et genmæle. Muligheden for et genmæle nævnte jeg, men det blev af debatredaktøren foreslået for at tage hensyn til genkendeligheden min datter - at en anden kunne fremkomme med en kommentar/debatindlæg på min datters vegne, for derigennem at imødegår påstandene i det oprindelige debatindlæg. Denne løsning af beskyttelseshensyn accepterer jeg telefonisk.

[Debatredaktøren] lover at vende tilbage senere samme dag, hvilket [Moren] bekræfter pr. SMS.”

[Moren] har derudover medsendt en tidslinje over forløbet forud for og efter [Debattøren]s debatindlæg den 26. december 2019. Heri refererer hun en telefonsamtalen den 10. januar 2020 mellem hende og Berlingskes debatredaktør med efterfølgende SMS således:

”Debatredaktør ringer retur og oplyser, at redaktionen har set på sagen og besluttet at fjerne nogle af de identificerende betegnelser. [Debatredaktøren] oplyser, at han ikke selv har godkendt debatindlægget, men at Berlingske ikke vil skrive en undskyldning til min datter. Da jeg nævner genmæle er [Debatredaktøren] ikke imødekommende, men afviser ikke direkte/helt. Hvorfor [Klager]s mor foreslår at en anden evt. kan få lov til at indsende en kommentar hvor [Klager] ”tages i forsvar”/situationen nuanceres. 2 forskellige indsender forslag. For at beskytte [Klager]s identitet. (mails haves)

Debatredaktør [Debatredaktøren] meddeler pr. SMS at emnet lukkes ned. Se SMS”

[Moren] har som bilag til klagen medsendt kopi af ovennævnte forslag til kommentarer, hvor to fra hendes vennekreds indsendte alternative genmæler (debatindlæg) til Berlingske. Hun har anført, at disse debatindlæg blev afvist den 13. januar 2020 af Berlingske, fordi debatten ville blive lukket ned.

Hun mener, at Berlingske som den professionelle part af egen drift burde havde tilbudt hendes datter et genmæle og i overensstemmelse med Berlingskes tidligere praksis burde have givet hendes datter et genmæle i rimelig tidsmæssig sammenhæng. [Moren] har anført følgende:

”Selv få dage kan gøre en forskel. I min datters sag har det medført, at min datter har måtte forlade gymnasiet, fordi hun grundet mobningen på foranledning af Berlingskes dækning, procedure og tilgang til fakta, ikke reelt får mulighed for at fortsætte sin uddannelse til trods for, at min datter er fuldt ud kvalificeret til at blive student. En slags selvopfyldende profeti af den værste slags. Hvis magtfulde medier som Berlingske af sig selv ikke passer på børn, på de svage, på handicappede eller på almindelige borgere, hvordan skal min datter så kunne forsvare sig.”

[Moren] har understreget, at hendes datter fortsat ønsker et genmæle og en skriftlig undskyldning. Hun har anmodet om, at Berlingske pålægges at trykke et genmæle, der grundet tidsforløbet, gentagelserne af krænkelserne og omfanget omfatter nok spalteplass til at sammenhængen kan nå ud til læserne.

2.2 Berlingskes synspunkter

God presseskik

Debatindlægget af 26. december 2019

Berlingske har anført, at [Debatredaktøren]s debatindlæg bragt den 26. december 2019 var et led i en allerede eksisterende generel samfundsdebat om, hvorvidt kravene til eleverne på ungdomsuddannelserne er for lave eller for høje, og om eleverne kan forventes at præstere mere, end de allerede gør.

Berlingske har erkendt og beklaget, at der i debatindlægget var en medstudent, der kunne identificeres i en snævrere kreds af venner, bekendte og medstuderende på [Handelsgymnasiet]. Berlingske har dog understreget, at medstudenten på ingen måde kunne identificeres i den bredere offentlighed, da hendes navn ikke var nævnt.

-Berlingskes berigtigelse

Berlingske har anført, at Berlingske redigerede indlægget med det samme, da Berlingske den 10. januar 2020 blev gjort opmærksom på det uhensigtsmæssige i debatindlæggets indhold. Berlingske beklagede på avisens vegne, at avisen havde trykt indlægget i sin oprindelige form og slettede tre oplysninger fra indlægget: den unavngivne elevs køn, opgavens karakter og tidsfæstningen for omtalte opgave.

Berlingske er således enig i, at det var beklageligt, at indlægget i første omgang blev bragt med de detaljer, det indeholdt. Berlingske har også siden tilføjet en beklagelse i indlægget.

Berlingske har anført, at da ingen var nævnt ved navn i debatindlægget, skete der ingen forelæggelse forud for offentliggørelsen den 26. december 2019.

Redigeringsret

Berlingske har anført, at de efter offentliggørelsen af debatindlægget den 26. december 2019 indledte en dialog med [Moren] om muligheden for et interview af hende og datteren [Klager]. Berlingske tilbød, at de kunne komme til orde enten i et interview eller i et debatindlæg. I mellemtiden fortsatte debatten i medierne, herunder af Berlingske om gymnasieelevers indsats på forskellig vis.

Berlingske har i den anledning anført:

”Imidlertid blev processen omkring interviewet sådan, at klager stillede så mange krav om redigeringsretten, herunder i forhold til dele af artiklen der krævede høring af kritiserede tredjeparter, at vi måtte opgive og i stedet tilbød klager optagelsen af et debatindlæg”.

Berlingske har dertil bemærket, at den påtænkte artikel med interviewet således aldrig blev bragt i Berlingske og henvist til, at Berlingske vurderede, at det ikke var muligt at færdiggøre artiklen uden at gå på kompromis med avisens redigeringsret og etik.

Berlingske har videre anført, at Berlingske forud for offentliggørelsen af debatindlægget aftalte med [Moren], at debatindlægget udelukkende skulle fokusere på [Moren] og hendes datters kritik af Berlingske, da dette, ifølge Berlingske, var deres hovedanliggende, og da et debatindlæg i modsætning til en journalistisk artikel ikke på samme måde direkte i teksten kan indeholde svar fra kritiserede modpartner. Berlingske har yderligere anført, at indlægget indeholdt flere fejlagtige oplysninger, men at Berlingske bragte det alligevel, dog forsynet

med en redaktionel kommentar fra Berlingskes chefredaktør. Debatindlægget blev af hensyn til datteren ikke bragt under [Moren]s fulde navn.

[Person B] og [Person C]s kommentarer

Berlingske har anført, at [Moren] efterfølgende fremsendte debatindlæg fra en tredjeperson, adjunkt [Person B], hvilket Berlingske valgte ikke at bringe, da Berlingske på det tidspunkt allerede havde bragt andre indlæg, der på lignende vis kritiserede budskabet i [Debattøren]s indlæg. Berlingske har i den forbindelse henvist til følgende debatindlæg: ”Jeg vil opfordre LAUs [Debattøren] til fremover at tale med sine medstuderende i stedet for om dem” bragt den 29. december 2019, ”Gymnasieelev: Jeg har utallige gange siddet på skolens toilet og grædt mine øjne ud, fordi jeg følte, at mit bedste ikke var godt nok” bragt den 11. januar 2020 og ”Kære [Debattøren] og [Person D] – I skal nok få jeres 12-tal på trods af ”de dovne”” bragt den 13. januar 2020.

Debatindlægget ”Sådan skaber du en doven og forkælet teenager” bragt den 10. februar 2020

I forhold til debatindlægget af [Person A] bragt den 10. februar 2020 har Berlingske anført, at debatindlægget var ét blandt flere i de danske medier med afsæt i debatten om gymnasieelevers indsats under deres uddannelser. Berlingske har i den anledning anført, at hverken [Moren] eller [Klager] nævnes i indlægget, og at indlægget blev bragt, da den offentlige debat om [Handelsgymnasiet] blussede op i adskillige medier, efter at [Debattøren] havde fået en advarsel for mobning som følge af en henvendelse fra [Moren] til gymnasiets rektor. Indlægget tager, ifølge Berlingske, afsæt i den konkrete sag af mere generelle betragtninger om det, skribenten betegner som curlingforældre.

Genmæle

Berlingske har afvist, at [Moren] på vegne af [Klager] skulle have anmodet Berlingske om at bringe et genmæle. Tværtimod gjorde [Moren] det under telefonsamtalen den 10. januar 2010 klart, at hverken hun eller hendes datter ønskede at skrive et debatindlæg, da datteren derved blev fremstillet ved navn i offentligheden. Berlingske har anført, at der hellere ikke i efterfølgende SMS-korrespondance blev anmodet om at få bragt et genmæle.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Anne Louise Bormann, Jørn Mikkelsen, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

Retlig interesse

Det er en betingelse for, at Pressenævnet kan behandle en klage, at klageren har retlig interesse i det forhold, der klages over. Det indebærer, at man selv som person, organisation,

virksomhed eller lignende skal være omtalt, afbilledet eller på anden måde identificeret i mediet.

Klagen angår [Debattøren]s debatindlæg ”*Mine medstuderende er dovne, sløve og mangler respekt*” bragt den 26. december 2019, hvori [Klager] ikke er omtalt med navns nævnelse.

På baggrund af oplysningerne i sagen lægger Pressenævnet til grund, at [Klager] kunne identificeres som den elev, [Debattøren] omtaler ud fra oplysningerne i debatindlægget i debatindlæggets oprindelige form den 26. december 2019. [Klager] er således indirekte nævnt i debatindlægget, og hun har derfor retlig interesse i, at klagen realitetsbehandles for så vidt angår hendes forhold. [Klager] var på tidspunktet for klagens indgivelse under 18 år, og hendes mor [Moren] har indgivet klagen på hendes vegne. Klagen over debatindlægget bragt den 26. december 2019 behandles derfor.

Klagen angår også Berlingskes afvisning af at bringe to kommentarer til [Debattøren]s debatindlæg ”*Mine medstuderende er dovne, sløve og mangler respekt*”. De to kommentarer er skrevet og indsendt til Berlingske af henholdsvis [Person C] og [Person B]. [Moren] har anført, at [Person C] og [Person B] efter aftale med hende skrev kommentarerne som et alternativ til genmæle, så hendes datter kunne forblive anonym for den brede offentlighed. [Moren] har ikke medsendt fuldmagter fra [Person C] og [Person B], hvori de giver [Moren] beføjelse til at klage på deres vegne. Pressenævnet har derfor ikke kompetence til at behandle [Moren]s klage over Berlingskes afvisning af at bringe [Person C] og [Person B]s kommentarer til [Debattøren]s debatindlæg bragt den 26. december 2019.

Der er derudover klaget over cand.psych.aut. [Person A]s debatindlæg ”*Sådan skaber du en doven og forkælet teenager*” bragt den 10. februar 2020, hvori følgende afsnit fremgår:

”[...]

Som da man forleden kunne man læse om *en forælder, der havde valgt at klage* til [Handelsgymnasiet], fordi en anden elev havde valgt at skrive en klumme om dovne elever. Den pågældende forælder havde følt sig truffet på vegne af eget barn, set sig nødsaget til at tage sagen i egen hånd og dermed indirekte bekræfte klummeskribentens kritik af de elever, som lader andre løse problemerne for sig.

[...]”

På baggrund af sagens oplysninger finder Pressenævnet, at [Klager] som datter af [Moren] kan identificeres via sin mor, ”*der havde valgt at klage til [Handelsgymnasiet]*” på sin datters vegne. Nævnet finder derfor, at [Klager] har retlig interesse i, at klagen kan realitetsbehandles for så vidt angår hendes forhold.

God presseskik

[Debattøren]s debatindlæg af 26. december 2019

[Moren] har på vegne af sin datter klaget over, at [Debattøren]s debatindlæg bragt den 26. december 2019 indeholder krænkende oplysninger om hendes datter [Klager] i et sådant omfang, at det er udtryk for mobning af hendes datter. Hun har i den forbindelse klaget over, at Berlingske ikke fjernede personidentificerbare oplysninger inden offentliggørelsen samt over manglende forelæggelse.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, med mindre klar almen interesse kræver offentlig påtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse. Dertil bør der udvises særligt hensyn over for børn og andre personer, som ikke kan ventes at være klar over virkningerne af deres udtalelser eller anden medvirken jf. punkt B.1 og B.5.

Det følger også af de vejledende regler for god presseskik, at oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på redaktionens eget initiativ, hvis og så snart kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser indgår. Berigtigelsen skal foretages i en sådan form, at læserne, lytterne eller seerne får klar mulighed for at blive opmærksom på berigtigelsen, jf. punkt A.3 og A.7.

Det er Pressenævnets opfattelse, at der i læserbrevsdebatten gælder vide rammer for debattens indhold, og at det enkelte medie er berettiget til at redigere debatten og til at bestemme, hvor længe et bestemt emne skal debatteres. Det er også nævnets opfattelse, at læserbreve/debatindlæg ofte indeholder mere vurderende og kommenterende bemærkninger end redaktionelle artikler.

Af den oprindelige udgave af [Debattøren]s debatindlæg fremgår følgende afsnit:

”For nylig havde vi i min klasse et tværfagligt forløb i grupper. Da jeg konfronterer min lærer med, at vi i min gruppe har en elev, der ikke laver noget, retfærdiggøres hendes handling ved, at læreren pointerer, at vores gruppe er bedre tjent, hvis situationen forbliver sådan. Hvorefter jeg fortæller ham, at hendes ugidelighed over for gruppearbejdet ender med at være vores problem, da vi har fået svækket gruppens arbejdskraft med 25 pct. Det var han uenig i.”

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at den omtalte elev er [Klager], der blev omtalt i [Debattøren]s debatindlæg uden at hun var bekendt hermed. Berlingske har beklaget den manglende sløring af [Klager].

Tre medlemmer – formand Anne Louise Bormann, Jørn Mikkelsen og John Meinert Jacobsen – udtaler:

Efter vores opfattelse hindrer sløringen af [Klager], der ikke er nævnt med navns nævnelse i debatindlægget, genkendelse af hende i en videre kreds. Dog finder vi, at oplysningerne i ovennævnte afsnit afslører, at [Debattøren] kritiserer en konkret pige fra hendes gruppe, at

gruppen kun består af 4 elever, og at gruppearbejdet var et tværfagligt forløb for nylig. Det er vores opfattelse, at oplysningerne vil kunne medføre genkendelse af [Klager] blandt elever, lærere og miljøet på [Handelsgymnasiet] som den omtalte elev, ”*der ikke laver noget*”, og hvis ”*ugidelighed*” svækker resten af gruppen. Der er således ikke sket en anonymisering af [Klager]s identitet, ligesom hverken [Klager] eller hendes mor [Moren] blev forelagt debatindlægget forud for offentliggørelsen.

Selv om [Klager] ikke kan genkendes i den bredere offentlighed, finder vi, at kredsen, der kan genkende hende, ikke er ubetydelig lille. Dertil er der tale om omtale af en ung pige under 18 år, der ikke forud for offentliggørelsen har haft kendskab til den kritiske omtale af hende i [Debattøren]s debatindlæg. Under hensyn til, at oplysningerne om [Klager] betragtes som skadelige, krænkende og agtelsesforringende for hende i en ikke ubetydelig grad, når afsnittet om gruppearbejdet læses i sammenhæng med resten af debatindlægget, udtaler vi kritik af Berlingske for at bringe debatindlægget uden effektiv sløring af [Klager]. Allerede fordi vi udtaler kritik af utilstrækkelig sløring, og fordi [Klager] slet ikke burde have kunne identificeres ud fra oplysningerne i debatindlægget, udtaler vi ikke også kritik af manglende forelæggelse.

Et medlem – Lene Sarup – udtaler:

Det indklagede debatindlæg forholder sig til en ikke ukendt problematik fra gymnasieskolerne, set med elevøjne. Problematikken er derfor ikke alene en, der er kendetegnende for debattørens uddannelsesinstitution, ligesom vendinger som ”for nylig” og ”tværfagligt gruppearbejde” ikke findes egnede til identifikation af enkeltelever og dermed heller ikke [Klager]. Den omstændighed, at [Klager] er blevet genkendt i en helt snæver kreds på sit gymnasium, kan ikke føre til et andet resultat. Jeg udtaler derfor ikke kritik af Berlingske for utilstrækkelig sløring.

-Konklusion

Der afsiges kendelse efter flertallet. Nævnet udtaler herefter kritik af Berlingske for at bringe debatindlægget uden effektiv sløring af [Klager].

Da Lene Sarup som anført ovenfor dissenterer og ikke udtaler kritik af Berlingskes sløring, behandles nedenstående afsnit ”*Berlingskes berigtigelse*” alene af nævnsmedlemmerne formand Anne Louise Bormann, Jørn Mikkelsen og John Meinert Jacobsen:

-Berlingskes berigtigelse

[Moren] har på vegne af sin datter klaget over, at Berlingskes rettelser er utilstrækkelige og skete for sent. Hun har også klaget over, at Berlingske ikke gjorde det klart for de øvrige medier, at de havde foretaget rettelser i [Debattøren]s debatindlæg, ligesom hun har anført, at Berlingske burde have bedt [Debattøren] om ikke at dele debatindlægget i sin oprindelige form på sin Facebook-side.

Berlingske har anført, at Berlingske rettede oplysningerne i debatindlægget, da de blev bekendt med fejlen den 10. januar 2020. [Moren] har i den forbindelse anført, at hun forsøgte at komme i kontakt med Berlingske allerede den 7. januar 2020, men at det først lykkedes den 10. januar 2020.

Efter Berlingskes rettelse den 10. januar 2020 fik ovennævnte afsnit fra [Debattøren]s debatindlæg følgende ordlyd: [Rettelserne er fremhævet med kursiv, *Pressenævnet*]

”På et tidspunkt havde vi i min klasse et *gruppearbejde*. Da jeg konfronterer min lærer med, at vi i min gruppe *havde* en elev, der ikke lavede noget, *pointerede læreren*, at vores gruppe *var* bedre tjent, hvis situationen *forblev* sådan. Hvorefter jeg *fortalte* ham, at *den pågældende elevs* ugidelighed over for gruppearbejdet *endte* med at være vores problem, da vi *havde* fået svækket gruppens arbejdskraft med 25 pct. Det var han uenig i.”

Vi finder ikke tilstrækkelig grundlag for at udtale kritik af den tidsmæssige ramme for Berlingskes berigtigelse af debatindlægget, selv om det ville have været hensigtsmæssigt, hvis [Moren] havde haft lettere ved at få sit budskab igennem i dagene fra den 7. januar til den 10. januar 2020. Vi finder, at Berlingske med rettelserne, der er fremhævet med kursiv, på tilstrækkelig vis har sløret den omtalte elev ved at fjerne den tidsmæssige ramme, opgavens karakter og kønnet på den omtalte elev. Vi udtaler derfor ikke kritik af Berlingskes berigtigelse.

Som sagen er oplyst for Pressenævnet, lægger vi til grund, at Berlingske alene har berigtiget [Debattøren]s debatindlæg på hjemmesiden berlingske.dk. Berlingske har ikke oplyst, at der skulle være bragt en selvstændig nyhed om berigtigelsen, hverken i den trykte udgave af Berlingske eller på hjemmesiden berlingske.dk.

Som udgangspunkt finder vi, at læserne af det oprindelige debatindlæg med fejlen ikke kan forventes på ny at klikke ind på debatindlægget på berlingske.dk og på den måde blive gjort bekendt med rettelserne. Disse læsere har således ikke fået tilstrækkelig mulighed for at blive opmærksom på rettelsen, som derfor – i tillæg til debatindlægget med de indarbejdede rettelser – burde have været bragt særskilt i den trykte udgave af Berlingske og på berlingske.dk som en nyhed med samme placering som det oprindelige debatindlæg.

Dog finder vi i den konkrete sag, der omhandler manglende sløring, ikke grundlag for at udtale kritik af Berlingske for at undlade at bringe selvstændige nyheder ud over rettelserne i selve debatindlægget, der fortsat er tilgængeligt online. Vi finder, at sådanne nyheder i det konkrete tilfælde blot ville have skabt yderligere fokus på [Klager] i en situation, hvor hun slet ikke burde have været identificerbar og en del af debatten.

Det bemærkes, at det falder uden for nævnets kompetence at tage stilling til, hvorvidt Berlingske burde have bedt [Debattøren] om ikke at dele debatindlægget i sin oprindelige form på sin Facebook-side.

Redigeringsret

[Moren] har på vegne af sin datter klaget over, at Berlingske ikke har overholdt deres aftale om, at hendes datter kunne komme ordentlig til orde med en loyal gengivelse af datterens oplevelse af forløbet. Der er i den forbindelse klaget over, at Berlingske ikke har beklaget den efterfølgende manglende inddragelse af hendes datter i debatten.

I forhold til Berlingskes interview med [Moren] og [Klager] i februar 2020 er der klaget over, at interviewet blev optaget uden [Moren]s samtykke, samt at Berlingske ikke har sendt en kopi af lydfilen til interviewet på trods af anmodning herom. [Moren] mener derudover ikke, at Berlingske har givet hendes datter den fornødne kildebeskyttelse.

[Moren] har desuden anfægtet de begrænsninger af ytringsfriheden, Berlingske satte i forbindelse med hendes debatindlæg *"Berlingske har behandlet min datter uanstændigt"* bragt den 11. marts 2020.

Pressenævnet træffer afgørelse i sager om, hvorvidt der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik, jf. medieansvarslovens § 34 og de vejledende regler for god presseskik, og hvorvidt et massemedie efter reglerne i medieansvarslovens kapitel 6 er forpligtet til at offentliggøre et genmæle.

Nævnet bemærker, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at afvise at omtale forhold, der for en af parterne forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de indholdsmæssige krav til den bragte information iagttages. Mediet er således heller ikke forpligtet til at bringe et læserbrev eller debatindlæg.

Pressenævnet finder, at det ligger inden for redaktørens redigeringsret at vælge i hvilken udstrækning et afholdt interview skal gengives i en artikel. Det bemærkes dog generelt, at et medie (redaktøren) på baggrund af sin egen eller sine medarbejderes adfærd kan have forpligtet sig til at bringe en given omtale.

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at [Moren] og Berlingske i februar 2020 var i dialog omkring, hvordan hendes datters historie kunne blive fortalt. I en telefonsamtale den 17. februar 2020 har [Moren] blandt andet citeret Berlingske for følgende: *"det vi kan tilbyde, det er, at I får lov til at fortælle jeres side af historien på den ene måde eller på den anden måde hos os."* I den forbindelse blev der mest talt om en artikel, men også muligheden for et indlæg.

Det fremgår af sagen, at Berlingske under udarbejdelsen af en artikel baseret på Berlingskes interview med [Moren] og [Klager] i februar 2020 besluttede ikke at offentliggøre den påtænkte artikel. I mail af 20. februar 2020 skrev Berlingske blandt andet følgende som begrundelse til [Moren]:

”[...]

På baggrund af det seneste døgn forløb og til syvende og sidst din mail her må vi fra Berlingskes side afslutte processen i forhold til interviewet og konstatere, at det ikke er muligt at komme videre ad den vej. Jeg forstår til fulde dit behov for at værne om og beskytte din datter i en sårbar situation. Men det er ikke muligt for os at arbejde videre med interviewet på vilkår, hvor du kræver mere end 20 ændringer af den fremsendte tekst. Vi har hele tiden fastholdt, at vi har redigeringsretten til teksten, og det princip kan vi ikke fravige.

[...]

Jeg står naturligvis ved det, vi vendte i vores samtale forleden om muligheden for et debatindlæg. Her er rammerne imidlertid nogle andre. Vi kan tilbyde et indlæg på 2565 anslag, inklusive mellemrum, svarende til omfanget af det oprindelige indlæg fra [Debattøren]. Det vil også være sådan, at det indlæg, vi kan tilbyde jer at bringe, alene må fokusere på, hvordan I føler jer behandlet af Berlingske. Vi kan med andre ord ikke bringe et indlæg fra jer, der indeholder kritik af eller angreb på [Debattøren] eller skolen eller anden tredjepart. Det måtte i givet fald ske i en journalistisk bearbejdet form (interviewet), hvor vi i samme artikel kunne forelægge kritikken.

[...]”

Som sagen er forelagt for Pressenævnet, finder nævnet det ikke for dokumenteret, at Berlingske skulle have forpligtet sig til at bringe en artikel baseret på det gennemførte interview i februar 2020.

Nævnet bemærker i den forbindelse, at Berlingske som led i redaktørens redigeringsret kan beslutte at lade klagerne komme til orde i et debatindlæg fremfor i en artikel baseret på et interview.

Nævnet finder herefter, at Berlingske ikke har overskredet rammerne for redigeringsretten i det konkrete forløb og bemærker, at Berlingske efter forløbet med interviewet i mail af 20. februar 2020 gjorde rammerne for debatindlægget klart for [Moren]. Nævnet udtaler ikke kritik.

Da interviewet ikke er udbredt til offentligheden, har Pressenævnet ikke kompetence til at behandle de konkrete klagepunkter, der vedrører interviewet. Det falder ligeledes uden for nævnets kompetence at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt mediet har overtrådt reglerne om kildebeskyttelse i retsplejeloven, der henhører under domstolene.

Debatindlægget ”Sådan skaber du en doven og forkælet teenager” bragt den 10. februar 2020

[Moren] har på vegne af sin datter klaget over, at debatindlægget indeholder en krænkende fjerndiagnosticering af hendes datter, uden at hendes datter er blevet forelagt oplysningerne.

Af debatindlægget ”Sådan skaber du en doven og forkælet teenager” bragt den 10. februar 2020 fremgår blandt andet følgende:

”Som da man forleden kunne man læse om *en forælder, der havde valgt at klage* til [Handelsgymnasiet], fordi en anden elev havde valgt at skrive en klumme om dovne elever. Den pågældende forælder havde følt sig truffet på vegne af eget barn, set sig nødsaget til at tage sagen i egen hånd og dermed indirekte bekræfte klummeskribentens kritik af de elever, som lader andre løse problemerne for sig.

[...]

Til trods for, at eksemplerne er vidt forskellige, illustrerer de begge det samme problem: Når forældre drukner deres børns selvstændighed med unødvendig hjælpsomhed, frarøver de dem muligheden for at udvikle en sund ansvarsfølelse, evne til at overkomme problemer og realistisk justering af forventninger.

[...]

Ingen teenager dør af at føle sig truffet over en klumme i avisen, eller ikke at få et par Chanel-øreringe. Til gengæld ville deres selvrespekt og ryggrad vokse med et par centimeter, hvis de selv havde skrevet et modsvar i avisen eller købt øreringene for egne penge.

[...]”

Læserbreve og debatindlæg indeholder – i sagens natur – ofte mere vurderende og kommenterende bemærkninger end redaktionelle artikler. Det er Pressenævnets opfattelse, at debatindlæg og den debat, der opstår som følge heraf, må have vide rammer. Dog finder nævnet, at debatindlæg med krænkende indhold bør forelægges for den krænkende part.

Pressenævnet finder, at udsagnene i debatindlægget fremstår som debattørens subjektive kommentarer om det, debattøren betegner som ”curlingforældre”. Nævnet finder, at debatindlægget ikke overskrider rammerne for frisprog i kommentarer i forhold til [Klager], der indirekte kan genkendes i sætningen: ”*en forælder, der havde valgt at klage til [Handelsgymnasiet], fordi en anden elev havde valgt at skrive en klumme om dovne elever.*” af de læsere, der kender til [Klager]s mor [Moren]s klagesag på [Handelsgymnasiet].

Nævnet finder, at debatindlægget ikke har et sådant indhold, at det burde have været forelagt for [Klager] med henblik på en kommentar, før det blev bragt og udtaler ikke kritik af Berlingske i forhold til klagepunktet.

Ud over den udtalte kritik finder Pressenævnet i øvrigt ikke anledning til at udtale kritik af Berlingske for tilsidesættelse af reglerne om god presseskik.

Genmæle

[Moren] har på sin datters vegne klaget over, at Berlingske ikke har bragt et genmæle i forhold til debatindlægget af 26. december 2019, debatindlægget af 10. februar 2020 og Berlingskes kommentar af 11. marts 2020. Hun har blandt andet henvist til telefonsamtale den 10. januar 2020 med Berlingske, hvori hun nævnte muligheden for genmæle, men hvor Berlingske ikke tilbød hendes datter et genmæle af hensyn til, at hendes datter ikke skulle genken-

des. Hun accepterede derfor en anden løsning, hvor andre kunne fremkomme med debatindlæg på hendes datters vegne. Hun mener, at Berlingske af egen drift burde have tilbudt et genmæle, og hun har fastholdt, at hendes datter ønsker en skriftlig undskyldning.

Berlingske har anført, at [Moren] under telefonsamtalen den 10. januar 2020 gjorde det klart, at hverken hun eller hendes datter ønskede at skrive et debatindlæg, da datteren derved blev fremstillet ved navn i offentligheden. Berlingske har derudover anført, at der hellere ikke i efterfølgende SMS-korrespondance blev anmodet om at få bragt et genmæle.

Det fremgår af medieansvarslovens § 36, stk. 1, at en anmodning om genmæle i massemedierne over for oplysninger af faktisk karakter, som er egnet til at påføre nogen økonomisk eller anden skade af betydning, og som er bragt i et massemedie, skal tages til følge, medmindre oplysningernes rigtighed er utvivlsom.

Det følger dertil af medieansvarsloven § 36, stk. 3, at anmodning om genmæle skal fremsendes skriftligt til redaktøren senest fire uger efter offentliggørelsen af de faktiske oplysninger, der ønskes imødegået.

Det bemærkes indledningsvis, at Pressenævnet ikke har kompetence til at pålægge et medie at give en skriftlig undskyldning. Nævnet bemærker dog, at Berlingske i mail af 20. februar 2020 til [Moren] skrev følgende:

”Endnu engang: Berlingske beklager over for dig og ikke mindst din datter, at det oprindelige debatindlæg blev bragt i den form, det havde. Det skulle ikke være sket. Rettelsen i indlægget er nu tilføjet denne beklagelse.”

Efter det oplyste nævnte [Moren] muligheden for et genmæle i telefonsamtale med Berlingske den 10. januar 2020. Dertil indgik hun og hendes datter i efterfølgende i dialog med Berlingske i forbindelse med et interview, og [Moren] endte med at få bragt et debatindlæg den 11. marts 2020.

[Moren] skrev afslutningsvist følgende til Berlingske i mail af 20. februar 2020, hvor hun gav sine kommentarer til det artikeludkast, Berlingske havde sendt til hende:

”Berlingskes Chefredaktør [Chefredaktøren] tilbød, - hvis der ikke blev enighed om en artikel - at jeg kunne skrive et debatindlæg, som Berlingske så ville trykke. Dette tilbud, skulle der ikke opnås enighed om artiklen, tager jeg i så fald gerne imod.”

Som sagen er oplyst for Pressenævnet, finder nævnet, at medieansvarslovens krav til en skriftlig anmodning om genmæle ikke kan anses for at være opfyldt i den konkrete situation. Nævnet opfatter det således, at parterne undervejs har drøftet og forsøgt forskellige muligheder for omtale, men at [Moren] ikke ses at have indsendt en skriftlig anmodning om genmæle til Berlingske på sin datters vegne.

Det bemærkes, at nævnet ikke har mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om genmæle, da klager ej har fremsendt et konkret forslag til mediet, som mediet har afvist at bringe.

Offentliggørelse af Pressenævnets kendelse

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af Berlingske at offentliggøre følgende med Pressenævnets logo som illustration:

”[rubrik]

Pressenævnet kritiserer Berlingske

[underrubrik]

Berlingske får kritik for utilstrækkelig sløring

[tekst]

Berlingske bragte i december 2019, januar 2020 og februar 2020 flere debatindlæg som led i en general samfundsdebat om, hvorvidt kravene til eleverne på ungdomsuddannelserne er for lave eller for høje.

I et debatindlæg bragt i december 2019 blev en unavngiven elev kritiseret af debattøren. Den omtalte og kritiserede elev, [Klager], har klaget til Pressenævnet.

Pressenævnet udtaler kritik af Berlingske for at bringe debatindlægget med skadelige, krænkende og agtelsesforringende udsagn om [Klager] uden effektiv sløring af [Klager]s identitet. Berlingske har efterfølgende rettet debatindlægget og har beklaget den manglende sløring af [Klager] i debatindlæggets oprindelige form.

Pressenævnet har pålagt os at bringe ovennævnte meddelelse. Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på pressenaevnet.dk”

For så vidt angår papirudgaven af Berlingske skal offentliggørelse af nævnets kendelse ske snarest i den første eller en af de første udgaver, der offentliggøres efter nævnets kendelse. Offentliggørelse skal ske til illustration af Pressenævnets logo og på det sted i mediet, hvor mediet har oplyst at ville offentliggøre kritik fra Pressenævnet (Berlingske har oplyst følgende: ”Øverst i førstkomne indlandsnotespalte i 1. sektion med mindre der er tale om en egentlig historie, som får selvstændig omtale.”). Har mediet ikke en fast rettelsesspalte, skal offentliggørelse ske på det sted i mediet, der svarer til placeringen af det kritiserede debatindlæg.

For så vidt angår Berlingskes digitale platforme skal offentliggørelse af nævnets kendelse ske snarest på de af mediets platforme, hvor det påklagede debatindlæg har været bragt. Offentliggørelse skal bestå i en selvstændig artikel med Pressenævnets logo som illustration. Artiklen skal prioriteres, f.eks. med placering på en forside i mindst et døgn efter kritikens offentliggørelse. Pressenævnets offentliggørelsestekst skal bringes uden reklamer i teksten.

Endvidere skal denne artikel være offentligt tilgængelig som en selvstændig artikel i overensstemmelse med prioriteringen af det påklagede debatindlæg, og i en periode svarende til den periode, hvor det påklagede debatindlæg har været tilgængelig.

Endelig skal der oprettes et link med teksten "Pressenævnet har udtalt kritik af artiklen" direkte til nævnets kendelse på www.pressenaevnet.dk ved starten af brødteksten i det påklagede debatindlæg, hvis den fortsat er tilgængelig på hjemmesiden og ikke er ændret på de punkter, hvor nævnet har udtalt kritik.

Skrifttype og layout bør svare til den opsætning, der i øvrigt anvendes af mediet.